

Atıf Bilgisi: Sezgin, M. ve Şimşek, İ. (2021). Empatinin siyasal katılım üzerine etkisi: Seçmenlerin sosyal medyadaki katılım davranışlarına yönelik bir araştırma. *İNİF E- Dergi*, 6(1),509- 524.

EMPATİNİN SİYASAL KATILIM ÜZERİNE ETKİSİ: SEÇMENLERİN SOSYAL MEDYADAKİ KATILIM DAVRANIŞLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA*

Doç. Dr. Murat SEZGİN**

İdris ŞİMŞEK***

DOI: 10.47107/inifedergi.866716

Araştırma Makalesi****

Başvuru Tarihi: 22.01.2021

Kabul Tarihi: 18.04.2021

Öz

Sosyal mecralara giderek bağımlı hale gelen günümüz insanları, birbirlerini daha çok anlamaya, tanımaya ve iletişim kurmaya ihtiyaç duymaya başlamıştır. İnsanların sosyal medya platformlarında barış ve huzur içinde iletişim kurmaları için empati becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Bireylerin önyargılardan uzaklaşarak hoşgörülü olmaları ve farklılıkları görebilmeleri ise iletişimin temelini oluşturmaktadır. Bu sebeple, tüm bu yargıları barındıran empati kavramı araştırmacılar tarafından en çok ilgi duyulan ve tartışılan kavramların başında gelmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada, bireylerin empati düzeyleri ile sosyal medyada siyasal katılım davranışları arasındaki bağı saptamayı amaçlanmaktadır. Bu kapsamda araştırmanın evrenini ise Uşak'ta yaşayan seçmenleri oluşturmaktadır.

Empatiye ait bu kavramsallaştırmalardan da anlaşılacağı üzere öz olarak empati, farklı insanların duygu ve düşüncelerini anlamayı gerektirmektedir. Politik mecralar söz konusu olduğunda empati duygusuna sahip yurttaşların birlikte hareket etme ve toplumsal beklentileri bireysel menfaatlerin önüne alması beklenmektedir. Dolayısıyla seçmenlerin bireysel empati tutumlarının siyasal katılım davranışları üzerinde etkili bir faktör olduğu varsayılabilir. Öte yandan, empati ve siyasal katılım kavramları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların kısıtlı olması açısından sunulan araştırma önem taşımaktadır. Ayrıca siyasal katılım faaliyetlerini inceleyen araştırmalar yönetsel beklentilerin görünür kılınmasına da katkı sunmaktadır. Dolayısıyla bu çalışma vesilesiyle bireylerin siyasal katılım davranışları altında yatan beklentilerin, toplumsal bir merkezde mi yoksa daha öznel bir daire de mi toplandığı da ortaya konulacaktır.

Sonuçlar; seçmenlerin empati düzeylerinin, sosyal medyadaki siyasal katılım davranışlarını negatif yönde etkilediğini göstermektedir. Öte yandan “bilişsel empati”, “algısal empati” ve “politik söylem” alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca seçmenlerin yaşı arttıkça siyasal katılma davranışlarında bir azalma söz konusudur. Bir diğer dikkat çeken bulgu ise; seçmenlerin çevrimiçi olma sürelerinin artması ile birlikte daha fazla politik söylemde bulunmalarıdır.

Anahtar Sözcükler: *Siyasal Katılım, Sosyal Medya, Empati, Bilişsel Empati, Algısal Empati, Duyuşsal Empati*

THE EFFECT OF EMPATHY ON POLITICAL PARTICIPATION: A RESEARCH ON PARTICIPATION BEHAVIOR OF VOTERS IN SOCIAL MEDIA

Abstract

With the introduction of web-based communication channels into our lives, it is seen that social life has started to become more complex. Today's people, who are increasingly dependent on social channels, need to understand, know, and communicate with each other more. Therefore, in social media, individuals need to gain the skills to look at events and behaviors from the perspective of others to communicate peacefully and in peace. The basis of communication is that individuals move away from prejudices and be

* Bu çalışma, Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık ABD öğrencisi İdris Şimşek'in "Empati'nin Sosyal Medyada Siyasal Katılıma Etkisini" konu alan yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

** Uşak Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, E-mail: murat.sezgin@usak.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-2200-3301

***Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, E-mail: idrissimsek34@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2939-7585

**** Yazar / yazarlar, makalede araştırma ve yayın etiğine uyulduğuna ve kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine riayet edildiğine yönelik beyanda bulunmuştur.

tolerant and able to see differences. For this reason, the concept of empathy, which includes all these judgments, is one of the most interesting and discussed concepts by researchers. In this context, this study aims to examine the effect between individuals' empathy levels and their political participation behaviors in social media. In this context, Uşak voters constitute the universe of the research.

As can be understood from these conceptualizations of empathy, empathy essentially requires understanding the feelings and thoughts of different people. Citizens with a sense of empathy are expected to act together and put social expectations before individual interests when it comes to political mediums. Therefore, it can be assumed that voters' individual empathy attitudes are an effective factor on political participation behaviors. On the other hand, the present study is important in terms of the limited number of studies examining the relationship between empathy and political participation. In addition, researches examining political participation activities also contribute to making managerial expectations visible. Therefore, on the occasion of this study, it will also be revealed whether the expectations underlying the political participation behavior of individuals are gathered in a social center or in a more subjective circle.

According to the findings obtained as a result of the research, it was determined that the empathy levels of the voters had a negative effect on their political participation behavior in social media. On the other hand, a significant negative relationship was found between the sub-dimensions of "cognitive empathy", "perceptual empathy" and "political discourse". Also, it has been determined that as the voters' age increases, there is a decrease in political participation behaviors in social media. Another remarkable finding in the study is that as voters' online status increases, their behavior of political discourse in social media increases.

Keywords: *Political Participation, Social Media, Empathy, Perceptual Empathy, Cognitive Empathy, Affective Empathy*

Giriş

Sosyal yaşamın giderek karmaşık bir hal aldığı günümüzde insanlar birbirlerini her zamankinden daha fazla anlama ve tanıma ihtiyacı duymaktadır. Özellikle Web 2.0 uzantılı sosyal medya araçlarının hayatımıza girmesiyle beraber çift yönlü iletişim biçimleri dijital boyutlara taşınmıştır. Birçok alanda hızlı enformasyon akışı sunan sosyal mecralar politik amaçlar doğrultusunda da kullanılmaya başlamıştır. Kendini ifade etmek isteyen her birey bu mecralar aracılığıyla rahatlıkla kitlelere ulaşabilmektedir (Sezgin ve Şimşek, 2019, s. 1264-1266). Böylece politikacılar ve onları destekleyen kitleler tarafından da sosyal ağlar vazgeçilmez birer iletişim aygıtı haline gelmiştir.

Öte yandan geçtiğimiz son otuz yılda yapılan araştırmalarda bireylerin empati düzeylerinde giderek azalma olduğu görülmektedir (Konrath ve ark., 2011). Bunun sebebinin ise sosyal medya araçlarının giderek insan yaşamına entegre olmasıyla dijitalleşen bireylerin daha çok benmerkezci ve bireysel davranışlar sergilemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir (Twenge, 2006). Özellikle kitle iletişim araçlarının insanların hayatlarına girmesiyle beraber yaşam dinamiklerinde önemli değişimlerin olduğu gözlenmiştir. Demokratik rejimlerde sosyal mecralar siyasal katılımın vazgeçilmez unsurları haline gelmişlerdir. Dolayısıyla bilgi çağı olarak anılan günümüzde siyasal söylemlerin sosyal platformlarda dile getiriliş biçimi ve kaynağa erişme hızı, politik alan için dijital platformları kritik hale getirmiştir. Özellikle sosyal mecralardaki ben merkezietçi tutumlar ve egoist eylemler toplumun yozlaşp kutuplaşmasına sebep olabilmektedir. Öte yandan bu alanlardaki etkilerin artması da doğal olarak siyasal katılımı da şekillendirmektedir.

Dolayısıyla hızlı ve interaktif bir ortam sunan bu sosyal mecralarda toplumsal barış ve huzurun sağlanması için olayları başkalarının penceresinden görebilmek, insanlara önyargılardan uzak, hoşgörüyü yaklaşılabilmek ve farklılıkları kabul edebilmek büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, sosyal iletişimin konularından olan empati, en fazla ilgi duyulan ve tartışılan kavramların başında gelmektedir. Empati, başkalarının duygularını anlamak, onların duygu ve düşünceleriyle yakından ilgilenip onların perspektifinden bakabilmektir (Yüksel, 2004; Ersoy, 2016; Ergin, vd., 2009; Achim, vd., 2011). Sosyal bilimlerde son dönemlerde sıklıkla çalışılan bir diğer kavram ise, en basit anlamda karar

alma mekanizmalarını temsil eden ve etkileyen “siyasal katılım” terimidir (Karaçor, 2009; Çıldan, vd., 2012; Görgülü, 2018; Güler ve Sezgin, 2019a). Sosyal platformlarda siyasal katılım davranışı sergileyen bireyler, karşısındaki kişilerin duygularını hissedebilme, onların bakış açısı ile düşünebilmeleri ve sosyal bilinç sahibi olmaları için empatiye ihtiyaç duymaktadır. Bu çalışmada da empatinin siyasal katılım üstündeki etkisi sosyal platformlar çerçevesinde irdelenmektedir.

İlgili araştırma kapsamında konu bütünlüğünün daha iyi anlaşılması için empati, siyasal katılım kavramları ve literatürde her iki kavram arasındaki ilişki ele alındıktan sonra çalışmanın uygulama aşamasına geçilmiştir.

1. Sosyal Bir Kavram Olarak Empati

Empati kavramı geçmişten günümüze dek birçok farklı anlamda kullanılmıştır. Felsefe tarihinde kavramın kökenleri Aristo’ya kadar uzanmaktayken, psikoloji biliminde ise daha farklı çıkış noktalarına sahiptir. Modern anlamda ilk defa empati kavramının kullanılmaya başlanması 19. yüzyıl Almanya’sında olmuştur (Knight, 1989). Psikoloji alanında ilk defa Lipps ve Thodor tarafından 1897’de kullanılmış olup daha sonra da 1918’li yıllarda Southar tarafından kullanılmıştır (Gülseren, 2001, s. 134). Almanca’da *einfihlung* olarak ifade edilen empati kavramı, Tichener tarafından 1909 yılında Almancadan İngilizceye *empathy* olarak tercüme edilmiştir (Plutchik, 1990, s. 38).

Empati terimini, 1920’lerden sonra psikoterapist ve kişilik kuramcıları daha çok kullanmaya başlamıştır. Freud empati kavramını, “bir diğer kişinin düşüncesinde nasıl bir tavır içerisinde olacağımızı düşündüren durum” olarak tanımlamıştır. (Emery, 1987, s. 513-515). Bu tanımlamadan sonrada empati kavramı, karşıdaki bireyin doğasını anlama, ötekini beklentilerini önceleme gibi anlamlarda kullanılmaya başlamıştır. Empati üzerine yapılan tanımlamalara bakıldığında ise, ortak bir tanımın olmadığı görülmektedir. Empati, bir başkasının ihtiyaçlarını, hislerini ve düşüncelerini anlamak, onların problemleriyle ilgilenmektir. Aynı zamanda empati, bir başkasının problemlerinin, deneyim ve duygularının belirlenmesiyle oluşan destekleyici bir davranıştır. Bir başkasının etkin dinlenmesi şeklinde de ifade edilebilir (Güz, 2002, s. 127).

Bir başka ifade ile empati, bir bireyin kendisini başka bir bireyin yerine koyması ve o bireyin yaşadıklarına onun penceresinden bakabilmesidir. Empati kurma esnasında sanki karşısındaki kişiymiş gibi bir durum söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla empati kurmayı amaçlayan bir kişi, kendi ön yargılarını bir kenara bırakarak tüm gayreti ile karşısındaki bireyi anlamaya odaklanmalıdır. Bu bağlamda empati; içtenlik, istek ve yetenek gerektiren bir süreci kapsamaktadır (Özbek, 2004, s. 2). Diğer bir tanımda empati, karşıdaki bireyin duygu durumundan kaynaklanan ve onun duygu durumuyla paralel şekilde gerçekleşen bir tepki olarak ifade edilebilir (Strayer ve Eisenberg, 1987, s. 5). Tüm bu tanımlara bakınca empati en geniş anlamda, bir bireyin kendisini bir başkasının yerine koyabilmesi, onun perspektifinden bakması, onun arzu ve düşüncelerini doğru bir biçimde anlamlandırabilmesi, hissedebilmesi ve tüm bunları da karşı tarafa aktarabilme süreci olarak tanımlanabilir (Mehrabian ve Epstein, 1972; Book, 1988; Ançel, 2006; Ergin vd., 2009).

Empati, 21. yüzyılın modern çağında her kesimden insanları birbirine yakınlaştırabilme özelliğine sahip bir terimdir. Bir insan kendisiyle empati kurulduğunu hissettiği zaman, kendisine değer verildiğini, anlaşıldığını hisseder ve bu durumda kendisini değerli hisseder (Yüksel, 2004, s. 343). Dolayısıyla empati hem kendisiyle empati kurulan insan için hem de empati kuran insan için önemli hissettiren bir durumdur. Tüm bunlarla beraber empati tek başına yalnızlığın düğümünü çözebilecek bir terimdir. Empatik tutum içerisinde olan bir birey, kendisinin bir insan olduğunu hatırlar ve insancıl

davranışlar sergiler. Dolayısıyla empatik tutum, karşılıklı olarak benimsemeyi amaçlar ve değer vermeyi sağlar. Başka bir ifade ile empati, bir insanın kendisini keşfetmesi, tanınması ve pozitif yönde geliştirebilme çabasıdır. Çünkü kendisinin anlaşıldığını hisseden bir insan rahat hisseder, huzur bulur ve bu da kendi doğallığının, yaratıcılığının ortaya çıkmasına yardımcı olur (Batar, 2005, s. 26–27).

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere empati, çevremizdeki insanların duygusal durumlarını anlamaya yardımcı olan en önemli terimlerin başında gelmektedir. Buna ek olarak bireyler arasındaki dayanışmayı sağlayan en önemli sosyal bileşenlerin de başında gelmektedir (Achim, vd., 2011, s. 3). Alanyazına baktığımızda empati kavramının birçok boyutla ele alındığı görülmektedir. Dolayısıyla nicel araştırmalarda empati değişkeninin kavramsallaştırılmasında da çeşitli farklılıklar söz konusudur (Bas-Sarmiento, vd., 2020, s. 4). Örneğin bazı araştırmacılar empatinin bilişsel, algısal ve duyuşsal olmak üzere üç değişkenden oluştuğunu ifade etmektedir. Fakat bazı düşünürler empatinin sadece duyuşsal yönünü, bazıları da empati teriminin bilişsel yönünü vurgulamaktadır (Ickes vd., 1997). Genel kanaat empatinin algısal, bilişsel ve duyuşsal şeklinde üç boyuta sahip olduğu yönündedir (Hojat, vd., 2002; Achim, vd., 2011; Decety, vd., 2014).

Algısal empati, empati kurmanın ilk adımını oluşturmaktadır. Karşıdaki insanın yüz ifadesi, ses tonu, jest ve mimikleri gibi bütün beden tonlamalarını kapsamaktadır. Bireyin beden dili anlamlandırıldıktan sonra bilişsel ve duyuşsal durumları da bu boyut üzerinden okunabilir (Karabağ, 2003, s. 30).

Bilişsel empati, bir başkasının deneyimlerini anlama ve tanıma, onu anladıktan sonra iletişim kurma ve onaylama durumudur. Kısaca uygun biçimde davranış sergileme yeteneği olarak ifade edilebilir (Decety, vd., 2014, s. 233). Bir başka ifade ile empati kurulmaya çalışılan bireyin ne hissettiğini anlamaya yönelik sarf edilen çabadır.

Duyuşsal empati, bir başka insanın duygularını ve duygusal ifadelerini anlama çabasıdır (Shamay ve Aharon, 2007). Diğer bir ifade ile duygusal empati kurulan karşıdaki bireye fayda sağlayacak şekilde, onunla duygusal bağ oluşturma çabası olarak ifade edilebilir (Decety, vd., 2014, s. 233). Kısaca duyuşsal empati, karşımızda bulunan insan ile duyguları paylaşım çabasında bulunmaktır.

Empatiye ait bu kavramsallaştırmalardan da anlaşılacağı üzere öz olarak empati farklı insanların duygu ve düşüncelerini anlamayı gerektirmektedir. Politik mecralar söz konusu olduğunda empati duygusuna sahip yurttaşların birlikte hareket etme ve toplumsal beklentileri bireysel menfaatlerin önüne alması beklenmektedir. Dolayısıyla seçmenlerin bireysel empati tutumlarının siyasal katılım davranışları üzerinde etkili bir faktör olduğu varsayılabilir. İlgili bağlamı tartışmaya geçmeden önce sosyal medyada siyasal katılım kavramına daha yakından bakmak yerinde olacaktır.

2. Sosyal Medyada Siyasal Katılım

Siyasal katılım kavramını tanımlamaya geçmeden önce kavramın bileşenleri olan siyaset ve katılma olgularına yakından bakmakta fayda vardır.

Siyasetin ne olduğu sorusu tarihsel seyir içerisinde eski çağlardan günümüze kadar araştırmacılar tarafından birçok farklı şekillerde tanımlanmıştır. Yapılan tanımlamalar bir süzgeçten geçirildiğinde, bu tanımlamaların genellikle iki karşıt görüş etrafında toplandığı görülmektedir. Birinci görüşe göre siyaset, beraber yaşayan bireyler arasında bir mücadele, çatışma ve kavgadır. Bu durumda çatışma ve mücadelenin temel nedeni toplumdaki değerlerin paylaşılması olarak yorumlanabilir. Mücadele ve çatışmanın en büyük hedefi ise iktidarın ele geçirilmesidir. Tam aksi yönde görüş bildiren başka araştırmacılar da vardır. Bu araştırmacılara göre siyasetin amacı, her şeyden önce toplumun bir bütün içinde

yaşamasını sağlamak, kişisel çıkarlara karşı toplum yararını ön planda tutmak ve yurttaşların “ortak iyiliğini” tayin etmektir. Bir yönden ütopyik ve idealist denebilecek bu anlayışa bakıldığında siyasetin, herkesin faydasına olan bir yurttaş düzeni kurma çabası olduğu görülmektedir (Kapani, 2007, s. 17-18). Aslında bu zıt görüşlerin ikisi de gerçeklerin sadece bir yönüne odaklanmaktadır. Kapani (2007) de siyasetin gerçekte hem bir iktidar kavgası hem de bir çatışma olduğunu belirtmektedir. Yazar’a göre siyaset bir nebze de olsa bütün yurttaşların faydasına bir düzen oluşturma aracıdır (Kapani, 2007, s. 18).

Katılma terimi ise günlük yaşamda sıkça kullanılan bir sözcüktür. Bir şirkette çalışan bireylerin yönetimle ilgili bir süreçte yer alması; politik eylem ve protestolara katılma, etraftaki insanlarla politik tartışmalar yapma, ulusal ve yerel boyutta politik kararlara etki etme gibi birçok eylem, katılım terimi içerisinde yer alabilir (Çukurçayır, 2002, s. 25-26). Aynı zamanda politik bir eylem olan katılım kavramı da birey davranışlarının bağlı olduğu çoğunlukçu yapıya uygun olarak oluşmaktadır. Eylem yalnız yapının kendi iç oluşumunda değil, kendi çevresiyle çift yönlü etkileşimden meydana gelen bir üründür (Baykal, 1970, s. 29-31).

Siyasal katılım kavramı ise, üzerinde anlaşılmiş net bir tanımı bulunmayan bir terimdir. Bununla birlikte genel olarak “yönetilenlerin yöneticilerin almış olduğu kararları etkilemesi ve bu kararlara katılımı” olarak tanımlanmaktadır (Güler, 2020, s. 355-356). Ortak ve genel geçer bir tanımın yapılamama nedeni üç temel gerekçeye atıfta bulunularak açıklanabilir. Birincisi; katılım kavramının gelişim serüveni sanayi devrimini yaşayan batılı demokratik ülkelere özgü olarak ele alınmaktadır. İkincisi; katılma kavramı demokrasi ile özdeşleşmiş durumdadır bu nedenle katılım gösterme davranışı demokrasiye has bir olgu olarak kabul görmektedir. Genel geçer bir tanımın olmamasının diğer bir sebebi; günümüzde katılım göstermenin çoğunlukla uygulamaya yönelik bir tarza sahip olmasıdır. Yerel ve ulusal yönetimlerde ya da çalışma hayatı gibi alanlarda katılım kavramı uygulamada farklılık göstermektedir. Bu nedenle katılma yapılarının davranışsal, süreçsel ve normatif yönü, içerisinde bulunan bölümler sınırlandırılarak hem ortak bir kuramın oluşturulması hem de evrensel bir tanımlamanın geliştirilmesi zordur (Uysal, 1984, s. 111-113). Yine de siyasal katılımı kısaca; yönetilenlerin yöneticilerin almış olduğu kararları etkileme çabaları olarak tanımlayabiliriz (Heywood, 2006, s. 97).

Siyasal katılımın yurttaşlar için en önemli özelliği; yönetime uzanan bir köprü vazifesi görmesidir. Bir taraftan da yurttaşlık duygularının pekişmesini sağlamaktadır (Kışlalı, 1991, s. 220). Bu noktada sosyal platformlar, katılım açısından oldukça cazip araçlardır. Sosyal medya platformlarıyla beraber yurttaşlar herhangi bir eşik bekçisine takılmamakta, özgürce fikirlerini ifade edebilmektedir. Ayrıca bu imkanlar, politik liderler için de birer fırsattır. Siyasal oluşumlar, bu platformlar aracılığıyla milyonlarca kişiye çok rahat bir biçimde erişebilir. .

Dolayısıyla tüm dünyada, internet ve web 2.0’ın teknolojik ve ideolojik temelleri üzerine kurulan sosyal medya platformlarının kullanımında her geçen gün artışın olması, politik yapılanmaların da dikkatini çekmeye başlamıştır. İlk başlarda bireylerin birbirleriyle bağlantı kurması amacıyla kurulan sosyal mecralar daha sonra kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, kamu ve özel kuruluşlar hedef kitlelerine ulaşmanın en güçlü araçlarına dönüşmüştür (Wigand, 2010, s. 563).

Bu bakış doğrultusunda dijital teknolojiler siyasal alan için önem arz etmektedir. Yönetilenler, bir amaç doğrultusunda organize olabilir ve yöneticilere seslerini daha etkili bir biçimde duyurabilir. Öte yandan dijital teknolojiler, bireylerin hangi amaçlarla katılım faaliyeti sergilediğini anlamak açısından da çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Bu noktada sosyal

platformlarda yer alan veriler üzerinden yurttaşların, siyasal katılım eylemlerine yönelik beklentileri incelenebilir. Bu araştırma kapsamında yönetilenlerin duygudaşlık düzeyleri siyasal katılım açısından incelenmiştir. Araştırmanın uygulama bölümüne geçmeden önce kavramlar arasındaki ilişki ele alınmaktadır

3. Empati ve Sosyal Medyada Siyasal Katılım İlişkisi Yönelik Arka Plan

Empati, insanlar için sosyal bir radar işlevi gibi çalışmaktadır. Çünkü empati, bir başka insanın duygularını okumayı gerektirmektedir. Bireylerin daha yüksek bir düzeydeki empati durumu, dile getirilmemiş endişe veya hislerini anlamayı ve bunlara karşılık vermeyi kapsamaktadır. Empatinin en üst düzeyi de bir başka insanın hislerinin altında yatan problemleri veya kaygıları anlamayı içermektedir. Empati aynı zamanda bir başkasını eğitime, geliştirme, hoş görü ve politik bilinç gibi yeterlilikleri de barındırmaktadır (Goleman, 2006 s. 172-174). Dolayısıyla sosyal mecralarda bireylerin söylemlerinin saldırganlıktan uzak olması için empatik davranmaları gerekmektedir. Bu kapsamda empati ile sosyal mecralardaki siyasal katılım davranışları arasında ilişki olduğu düşünülmektedir (Orhan, 2009; Baykal, 1970).

Empati, ahlaki kararların ve eylemlerin temelinde yer almaktadır. Bireylerin empati durumlarının ahlak yargılarını şekillendirdiği varsayılmaktadır. Örneğin yapılan bir araştırmada empati düzeyi daha yüksek olan bireylerin, kaynakların insanlık ihtiyacına yönelik harcanması gerektiğine yönelik bir görüş benimsediği ortaya çıkmıştır (Goleman, 2006, s. 149). Başka bir çalışmada (Gini vd., 2007) bilişsel empati ve duyuşsal empati düzeyleri yüksek olan bireylerin başkalarına zorbalık yapmaya karşı oldukları bulunmuştur. Benzer şekilde Jolliffe ve Farrington (2006) tarafından yapılan araştırmada da; zorbalık yapan bireylerin zorbalık yapmayan bireylere göre duyuşsal empati düzeylerinin daha düşük seviyede olduğu saptanmıştır. Aynı şekilde Dökmen (2015) saldırgan davranış sergileyen bireylerin, empati düzeylerinin çok düşük olduğunu ifade etmiştir. Bu kapsamda siyasal katılım açısından empatinin rolü düşünüldüğünde empati düzeyi yüksek bireylerin daha makul siyasal ifadelerde bulunacağı beklenebilir.

Empati bireylerdeki merhamet duygusunu tetikleyen bir etkiye sahiptir. Aynı şekilde empati, saldırgan davranışlarına yönelik bir etkisi de bulunmaktadır. İnsanların, kendilerini başka bir insanın yerine koyarak, saldırgan davranışlardan kaçınmaları beklenmektedir (Ekinci, 2009, s. 21).

Empatinin toplumsallaşma, topluma uyum sağlama, sosyal duyarlılık ve kendini açma ile arasında önemli bir ilişkinin olduğunu saptayan araştırmalar bulunmaktadır (Brems, 1988 ve Chlopan, vd., 1985). Bireysel duygu ve düşüncelerin daha rahat bir şekilde ifade edebilen, sosyal duyarlılığı yüksek ve toplumla uyumlu bireyler, empati becerisine sahip olan bireylerdir (Dökmen, 2015). Bu kapsamda empati düzeyi yüksek kişilerin siyasal ifade ve diğer katılım biçimlerinin de daha aktif olacağı varsayılabilir.

Öte yandan yargılama kavramı ile -empatinin zıt kutuplarda yer aldığını söylemekte fayda vardır. Yargılama, bir bireyin başka bir bireyi olumlu veya olumsuz bir biçimde değerlendirme durumudur. Yargıda bulunan birey, başkalarını yargılama hakkını kendisinde görerek, kendisini o kişiden daha üstün bir konumda görmektedir. Yargılanan kişi de bir başkası tarafından yargılandığı düşüncesi onu rahatsız etmektedir. Dolayısıyla yargılamanın katlanılamayan ve kontrol edilemeyen bir düşmanlık oluşturması muhtemeldir. Yargılama, aynı zamanda bireyler arasında bir soğukluğun oluşmasına ve aralarındaki mesafenin açılmasına sebep olmaktadır. Empati ise, yargılamanın tam tersi bir kavramdır. Çünkü empati pozitif bir ortamın oluşmasına zemin hazırlamakta ve kişiler arası ilişkileri de olumlu yönde beslemektedir. Bu bakış açısı doğrultusunda empati düzeyi yüksek bireylerin siyasal katılım faaliyetlerinde kolektif bir bilinç olması muhtemelken

empati düzeyi düşük bireylerin daha öznel konuları hedef aldığı beklenebilir (Stephan ve Finlay, 1999, s. 4-5).

4. Yöntem

Nicel araştırma yaklaşımından hareketle yapılandırılan bu çalışmada veriler anket tekniğinden faydalanılarak toplanmıştır. Dolayısıyla yöntem kısmında çalışmanın amacı, önemi ve sınırlılıkları, araştırma modeli, evreni, örnekleme, veri toplam araçları ve son olarak da verilerin analiz kısmı bulunmaktadır.

4.1. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Sınırlılıkları

Bu çalışmanın amacı, empatinin siyasal katılım üzerindeki etkisini incelemektir. Empati ve siyasal katılım kavramları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların kısıtlı olması açısından sunulan araştırma önem taşımaktadır. Öte yandan siyasal katılım faaliyetlerini inceleyen araştırmalar, yönetsel beklentilerin görünür kılınmasına da katkı sunmaktadır. Bu çalışma vesilesiyle bireylerin siyasal katılım davranışları altında yatan beklentiler, toplumsal bir merkezde mi yoksa daha öznel bir daire de mi toplandığı da ortaya koyulacaktır.

Yapılan araştırma 18 yaş ve üstü seçmenleri kapsamaktadır. İlgili araştırmanın sınırlılıkları ise zaman, ulaşım ve bütçe gibi etkenlerden oluşmaktadır. Ayrıca Covid-19 pandemisi sebebiyle araştırmanın verileri online şekilde toplanmıştır.

4.2. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Bu çalışmada ilişki tarama modelinden yararlanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasında derecesini saptamayı amaçlayan ya da beraber değişimlerini gösteren modeldir (Karasar, 2016).

İlgili model kapsamında araştırmanın hipotezleri ise şu şekildedir:

H1: Katılımcıların empati durumları sosyal medyada siyasal katılım davranışlarını anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

H1a: Katılımcıların “bilişsel empati” durumları politik söylem davranışlarını anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

H1b: Katılımcıların “algısal empati” durumları “politik söylem” davranışlarını anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

H1c: Katılımcıların “duyuşsal empati” durumları “politik söylem” davranışlarını anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

4.3. Evren ve Örneklem

Bir çalışma sürecinde, çalışmanın problemine uygun olacak çalışma yönteminin belirlenmesiyle beraber çalışma evreninin netleştirilmesi ve bu evrenden de örneklem seçmek gerekmektedir. Karasar’a göre (2016) evren, çalışma sonuçlarının genellenebildiği elemanların tamamıdır. Yine Karasar, ilki çalışma evreni olarak da ifade edilen *genel evren*, diğeri çalışmanın bütçe, ulaşım, zaman, gibi sınırlılıkları dâhilinde ulaşılması daha çok mümkün olan *çalışma evreni* olmak üzere iki tür evren olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla bu araştırmanın da çalışma evreni 2019 yılında Uşak’ta yaşayan toplamda 176.360 seçmenin (YSK, 2020) tamamından oluşmaktadır.

Bu bağlamda örneklem de evren içinden seçilen kütleyi temsil etmektedir. Uygun bir örneklem seçimi yaparken zaman, bütçe ve veri analizi şartları göz önünde bulundurularak hareket edilmelidir (Altunışık vd., 2018, s. 124-125). Dolayısıyla evreni oluşturan varlıkların toplam sayısının bilindiği durumlarda 1.000.000 evren için toplamda

384 örnekleme ulaşıldığında %95 geçerlilik sağlamaktadır (Can, 2018, s. 28). Dolayısıyla bu durum da dikkate alındığında çalışmamızın örnekleme sayısı Uşak'ta yaşayan 18 yaş ve üstü 431 seçmenden oluşmaktadır.

4.4. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmanın verileri, kantitatif çalışma yöntemlerinden olan anket tekniğiyle toplanmıştır. İlgili anket formu Empati Ölçeği (EÖ), Sosyal Medyada Siyasal Katılım Ölçeği (SMSK) ve Kişisel Bilgi Formu (KBF) olmak üzere toplamda üç bölümden oluşmaktadır. Sosyal Medyada Siyasal Katılım ölçeği Güler ve Sezgin'in (2019'b) geliştirmiş olduğu Twitter'da Siyasal Katılım ölçeğinden uyarlanmıştır.

Empati Ölçeği

Empati ölçeği (EÖ), Baron-Cohen ve Wheelwright (2004) tarafından empatizasyon-sistematizasyon teorisi çerçevesinde Cambridge Üniversitesinde geliştirilmiştir. Empatizasyon (Empatik tutum), bireyin bir başkasının duygularını tanıması ve bu duyguları hissedip, doğru ve uygun bir biçimde yanıt verebilme dürtüsü olarak ifade edilmektedir. Sistemizasyon (sistemleştirme), dıştan gelen uyarıcıları niceliksel özelliklerine göre gözlemleyip, mantık kuralları kapsamında düzene koyma becerisidir. Empati Ölçeğinin İngilizce'den Türkçe'ye uyarlamasını ise, Bora ve Baysan (2009) yapmıştır. Empati Ölçeği (EÖ), bireylerin empati düzeylerini ölçmek için toplamda (1, 6, 8, 14, 15, 19, 21, 22, 25, 26, 29, 35, 36, 41, 43, 44, 48, 52, 54, 55, 58, 59) kırk maddeden ve bireyin yapılan testin maksadına odaklanmasını engel olmasına yönelik yirmi çeldirici ifadeden oluşmaktadır. Birey verilen ifadeleri, “Kesinlikle Katılıyorum, Sıklıkla Katılıyorum, Bazen Katılıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde sunulan dört seçenek arasında değerlendirmektedir. Ölçeği puanlamada ise yalnız empatiyi ölçmek için sunulan 40 ifade dikkate alınmaktadır. En az empatik iki cevaba 0 puan, en empatik olan cevaba 2, ikinci empatik olan cevaba 1 puan verilmektedir. Empati ölçeğinden toplamda alınan puan sayısı ise 0-80 arasında değişiklik göstermektedir. İfadelerin bir bölümünde “kesinlikle katılmıyorum” bir kısmında ise “kesinlikle katılıyorum” empatik olan bir yanıtı işaret edebilmektedir. Diğer yandan empatiyi ölçmek için kullanılan ifadelerin yirmi ikisi ve çeldirici olan ifadelerin on sekizi kısa formlarda kullanmak için uygun görülmüştür. 40 empati ifadesinden 22'si de (1, 6, 8, 14, 15, 19, 21, 22, 25, 26, 29, 35, 36, 41, 43, 44, 48, 52, 54, 55, 58, 59) Wakabayashi vd. (2006) tarafından, faktör analizi yapılarak empati ölçeğinin kısa formunda kullanmak için uygun görmüştür. Empati ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı ($\alpha = 0.84$) güvenilir olarak bulunmuştur. Ölçeğin bu çalışmadaki kısa form güvenilirliği Cronbach alfa değeri 0.814'tür. Ölçekteki 15 ve 48 maddeleri kısa formda zayıf korelasyon göstermiştir ($r < 0.3$). Ölçeğin kısa formu için, bu iki ifade çıkarıldığında ise Cronbach alfa 0.821 olarak yükselirken, ifadeler tek tek çıkarıldığında da 0.817 olarak değişim göstermektedir. Son olarak kısa formda bulunan toplam 22 maddenin toplam skoru, empati ölçeğinin kırk soruluk formuyla çok yakın korelasyon ($r=0.90$, $p<0.001$) göstermektedir.

Twitter'da Siyasal Katılım Ölçeği (TSKÖ)

Twitter'da Siyasal Katılım Ölçeği (TSKÖ), sosyal medya araçlarından biri olan Twitter'ın sunmuş olduğu siyasal katılım olanaklarını saptamaya yönelik Güler ve Sezgin (2019b) tarafından geliştirilmiştir. Beşli likert tipi olarak seçenektendirilen ölçek toplamda 39 madde ve “*Politik İfade, Politik Tartışmalara Katılma, Politika Takip, Propaganda-Grev- Yürüyüş, Yerel Yönetim ve Yardım, Kampanya, Siyasal Temsilciler ile Etkileşim*” şeklinde 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki bütün boyutların açıkladığı varyans 172,116 olarak saptanmıştır. Ölçeğe doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapıldığında ise ölçekteki ifade sayısı ve alt boyutlarında değişiklik oluşmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi

neticesinde ölçek toplamda 5 alt boyut ve 21 ifade olarak şekillenmiştir. Ayrıca faktör yükleri, ,591 ile ,849 arasında değişiklik göstermiştir. Yapılan analizler sonucunda 5 faktöre sahip olduğu görülen ölçeğin *Siyasal İfade Boyutu* 6, *Politik Takip Boyutu* 4, *Yerel Yönetim ve Yardım Boyutu* 4, *Propaganda, Yürüyüş ve Grev Boyutu* 4 ve son olarak *Siyasal Tartışmalara Katılma Boyutu* 3 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı alt boyutlar için sırasıyla Siyasal İfade 0.92, Politika Takip 0.89, Yerel Yönetim ve Yardım 0.84, *Propaganda, Yürüyüş ve Grev* 0.83, Siyasal Tartışmalara Katılma 0,81 olarak saptanmıştır. Ölçeğin geneline yönelik güvenilirlik katsayısı ise 0.94'tür. Bu çalışmada ise *Twitter'da Siyasal Katılım Ölçeği (TSKÖ)* araştırmaya uyarlanarak toplamda 7 boyut ve 39 maddesinin tamamı kullanılmıştır

Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Kişisel Bilgi Formunda katılımcıların yaş, medeni durum, cinsiyet, çalışma alanı ve gelir gibi demografik bilgilerinin olduğu ifadelerden oluşmaktadır

4.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre (n>30) basıklık çarpıklıklarının-1.96 ile +1.96 aralığında olduğu saptanmıştır, dolayısıyla araştırma normallik şartını sağlamaktadır (Can, 2018, s. 85). Homojenlik açıdan da dağılım gösteren çalışma verilerine sosyal bilimler için istatistik programı olan SPSS 24.0 paket programıyla parametrik testler yapılmıştır. Bu doğrultuda değişkenler arasındaki etkileri için regresyon (Regression Analysis) analizi yapılmıştır. Öte yandan demografik ifadeler ile değişkenler arasındaki farka bakmak için de Bağımsız Örneklem T Testi ve ANOVA ile testi uygulanmıştır. ANOVA analizi kapsamında anlamlı olarak farklılaşan ikili gruplar arasında oluşan farkı Tukey Testi ile değerlendirilmiştir. Son olarak seçmenlerin demografik durumlarına yönelik kategori ve verdikleri yanıtlar Frekans analizi ile betimlenmiştir.

5. Bulgular

Frekans analizi nihayetinde ulaşılan bulgulara göre araştırmaya katılanların (n=431) %49'ü kadın, %51'i ise erkektir. Araştırma kapsamında elde edilen verilere göre katılımcıların %30,6'sı 18-24, %29,7'si 25-34, %26,2'si 35-44, %6,5'i 45-54, %3,9'u 55-60 yaş aralığında seyrederken, %3'nün ise 61 ve üzeri yaş aralığına sahiptir. Çalışmadan elde edilen geri dönütlerde, seçmenlerin çoğunluğunun yoğunlaştığı yaş aralığı 18-34 seçeneğidir. Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer bulgu da katılımcıların %27,6'sı evli, %66,4'ünün bekâr ve %6'sının bekâr (daha önce evlilik yaşamış) olduğu saptanmıştır. Araştırmada katılımcıların çalışma alanlarına göre ise, %13,2'sinin kamuda, %24,4'ü özel sektörde, %9,7'si yarı özel sektörde, %8,1'i serbest meslek olarak çalışma alanlarında yer alırken %44,5'inin çalışmadığı saptanmıştır. Son olarak araştırmaya katılan seçmenlerin, %1,9'unun ilkökul, %5,3'nün ortaokul, %11,6'sı lise, %69,8'i üniversite ve son olarak da %11,4'ü lisansüstü düzeyde eğitime sahiptir. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların büyük çoğunluğu üniversite eğitim düzeyine sahiptir.

Katılımcıların yaşlarına göre sosyal medyada siyasal katılım durumlarını (SMSK) gösteren Tukey Testine ait ikili karşılaştırmalar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Yaşlarının SMSK'ye Dair Tukey Testi ile İkili Karşılaştırma

	(I) Yaşınız:	(J) Yaşınız:	Mean Dif. (I-J)	Std. Error	Sig.
Politik Söylem	18-24	61 ve üzeri	,93629*	,27035	,008
	25-34	61 ve üzeri	,74617*	,19970	,016
	35-44	61 ve üzeri	,77511*	,20097	,012
	45-54	61 ve üzeri	,89249*	,27736	,030

* Anlamlı farklılıklar için p>0.05

Tukey testi sonucunda ulaşılan bulgulara göre seçmenlerin yaş seviyelerine göre SMSK'a ait "politik söylem" alt boyutunda, 18-24 (,93629*), 25-34 (,74617*), 35-44 (,77511*) ve 45-54 (,89249*) yaş aralığındaki bireylerin 61 ve üzeri yaş aralığındaki bireylere göre sosyal mecralarda siyasal katılım düzeyinde daha yüksek bir orana sahiptir.

Katılımcıların çevrim içi olma durumları ile sosyal medyada siyasal katılma (SMSK) davranışlarına yönelik Tukey Testi ile ikili karşılaştırma sonuçları ise Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Çevrimiçi Durumlarının SMSK'ye Dair Tukey Testi ile İkili Karşılaştırma

	(I) Çevrimiçi olma süresi	(J) Çevrimiçi olma süresi	Mean Dif. (I-J)	Std. E.	Sig.
Politika Takip	30 dk.- 2 saat arası	2- 4 Saat arası	-,52425*	,17013	,027
		7- 10 saat arası	-,68269*	,17117	,001
Politik Söylem	Her an	30 dk.- 2 saat arası	,61871*	,16699	,003
		2- 4 Saat arası	,63266*	,14656	,000
		4- 7 saat arası	,72403*	,14476	,000
		7- 10 saat arası	,67869*	,14784	,000
		10 saat ve üzeri	,64384*	,13334	,000

Tukey testi sonucunda ulaşılan bulgulara göre; günlük çevrimiçi olma durumu açısından katılımcılar "politik takip" alt boyutunda farklılaşmaktadır. 30 dakika - 2 saat arası çevrimiçi olan katılımcılar, 2- 4 saat arası (-,52425*) ve 7-10 saat arası (-,68269*) çevrim içi olan bireylere nazaran daha düşük politika takip oranına sahiptir. Ayrıca politik söylem alt boyutunda da her an çevrim içi olan katılımcılar, 30 dk.-2 saat arası (,61871*), 2-4 saat arası (,63266*), 4-7 saat arası (,72403*), 7-10 saat arası (,67869*) ve 10 saat ve üzeri (,64384*) çevrimiçi olan katılımcılara göre sosyal mecralarda daha çok politik söylemlerde bulunmaktadır.

Araştırma hipotezleri H1, H1a, H1b ve H1c'nin sonuçları ise sırasıyla Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6'da gösterilmektedir. H1, H1a, H1b ve H1c kabul edilmiştir.

H1: Katılımcıların Empati durumları sosyal medyada siyasal katılım davranışlarını anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

Tablo 3. Empatinin (EB) Sosyal Medyada Siyasal Katılım (SMSK) Üzerine Etkisi

Sosyal Medyada Siyasal Katılım	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	St. Hata
	,342 ^a	,117	,115	,79514
Empati		Beta	t	Sig
		-,662	-7,532	,000

p< 0.05, Bağımlı Değişken: SMSK, Bağımsız Değişken: Empati

H1 kapsamında gerçekleştirilen basit regresyon analizi sonucunda empati değişkeninin sosyal medyada siyasal katılım değişkeni üzerinde %11,7 düzeyinde etkili olduğu düşünülmektedir. Beta değerinin negatif olması söz konusu ilişkinin negatif seyrettiğini göstermektedir. Seçmenlerin empati düzeylerindeki bir birimlik artış, siyasal katılma davranışları üzerinde-,662 birimlik azalışa neden olmaktadır. Söz konusu ilişki düşük düzeydedir (R=11.7). Bu verilerden hareketle H1 hipotezinin kabul edildiği varsayılmaktadır.

H1a: Katılımcıların bilişsel empati durumları politik söylem davranışlarını anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

Tablo 4. Bilişsel Empatinin Politik Söylem Alt Değişkeni Üzerine Etkisi

Politik söylem	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	St. Hata
		,453 ^a	,206	,204
Empati	Beta		t	Sig.
		-,453	-10,538	,000

p< 0.05, Bağımlı Değişken: Politik Söylem, Bağımsız Değişken: Empati

H1a kapsamında gerçekleştirilen basit regresyon analizi sonucunda EB'ye ait bilişsel empati değişkeninin sosyal medyada politik söylem alt değişkeni üzerinde %20,6 düzeyinde etkili olduğu düşünülmektedir. Beta değerinin negatif olması söz konusu ilişkinin negatif seyrettiğini göstermektedir. Seçmenlerin bilişsel empati düzeylerindeki bir birimlik artış, siyasal katılma davranışları üzerinde-,453 birimlik azalışa neden olmaktadır. Söz konusu ilişki düşük düzeydedir (R=20.6). Bu verilerden hareketle H1a hipotezi kabul edilmiştir.

H1b: Katılımcıların “algısal empati” durumları “politik söylem” davranışlarını anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

Tablo 5. Algısal Empatinin Politik Söylem Alt Değişkeni Üzerine Etkisi

Politik söylem	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	St. Hata
		,140 ^a	,020	,017
Algısal Empati	Beta		t	Sig
		-,140	-2,928	,004

p< 0.05, Bağımlı Değişken: Politik Söylem, Bağımsız Değişken: Algısal Empati

H1b kapsamında gerçekleştirilen basit regresyon analizi sonucunda EB'ye ait algısal empati boyutunun sosyal medyada politik söylem alt değişkeni üzerinde %0,20 düzeyinde etkili olduğu düşünülmektedir. Beta değerinin negatif olması ilgili ilişkinin negatif yönde seyrettiğini göstermektedir. Katılımcıların algısal empati düzeylerindeki bir birimlik artış, politik söylem davranışları üzerinde -,140 birimlik azalışa neden olmaktadır. Dolayısıyla bu verilerden hareketle H1b hipotezinin kabul edildiği varsayılmıştır.

H1c: Katılımcıların “duyuşsal empati” durumları “politik söylem” davranışlarını anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

Tablo 6. Duyuşsal Empatinin Politik Söylem Alt Değişkeni Üzerine Etkisi

Politik söylem	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	St. Hata
		,356 ^a	,127	,125
Duyuşsal Empati	Beta		t	Sig
		-,356	-7,890	,000

p< 0.05, Bağımlı Değişken: Politik Söylem, Bağımsız Değişken: Duyuşsal Empati

H1c kapsamında gerçekleştirilen basit regresyon analizi sonucunda EB'ye ait duyuşsal empati değişkeninin sosyal medyada politik söylem alt değişkeni üzerinde %12,7 düzeyinde etkili olduğu düşünülmektedir. Beta değerinin negatif olması söz konusu ilişkinin negatif seyrettiğini göstermektedir. Katılımcıların duyuşsal empati düzeylerindeki

bir birimlik artış, politik söylem davranışları üzerinde,-356 birimlik azalışa neden olmaktadır. Bu verilerden hareketle H1c hipotezi kabul edilmiştir.

Sonuç

İnsanlar hayatını birbirini anlamaya ve karşılıklı olarak anlaşılmaya yönelik kurdukları iletişim üzerine inşa etmektedir. Saygı, sevgi, hoşgörü, anlayış, anlama ve anlaşılmaya yönelik bir iletişim kurmanın yolu da bir tek kendimizin değil; karşımızdaki insanın da düşünce, fikir ve inançlarını hissedebilmek, anlayabilmekle mümkün olabilmektedir. İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında, sosyal medya platformları kitlesel hareketlerin gelişiminde rol alarak bireysel ve toplumsal yaşamı önemli derece etkilemektedir. Sosyal medya platformların kitlelere enformasyonu hızlı ulaştırması ve çift yönlü etkileşim olanağı sunması siyasal ortamların dikkatini çekmiş ve kendini ifade etmek isteyen her siyasetçinin sık kullandığı platformlar olmuştur. Bu doğrultuda kitlelerin de gerek politik liderleri etkilemek veya desteklemek amacıyla gerekse kendilerini ifade etmek için bu mecralara başvurduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmada empatinin sosyal medyada siyasal katılım üzerindeki etkisi irdelenmiştir. Çalışmaya Uşak'ta ikamet eden 18 yaş ve üzeri seçmenler katılmıştır. Örneklem, sosyal medyayı kullanan toplamda 431 katılımcıdan oluşmaktadır.

Alan yazında gerek empati (Knight, 1989; Plutchik, 1990; Yüksel, 2004; Ersoy, 2016; Ergin, vd., 2009; Achim, vd., 2011) gerek siyasal katılım (Karaçor, 2009; Çildan, vd., 2012; Dündar, 2018; Görgülü, 2018; Güler ve Sezgin, 2019b) üzerine geçmiş yıllardan günümüze birden çok çalışma yapıldığı görülmektedir. Fakat her iki kavramın birlikte çalışıldığı bir çalışmanın olmaması bu araştırmayı önemli kılmaktadır. Bu çalışma vesilesiyle seçmenlerin siyasal katılım davranışları üzerinde empatinin rolü daha görünür kılınmaktadır.

Analizler neticesinde H1, H1a, H1b ve H1c çalışma hipotezleri kabul edilmiştir. Dolayısıyla empati değişkeninin sosyal medyada gerçekleştirilen siyasal katılım faaliyetlerini %11,7 (H1) düzeyinde etkilediği düşünülmektedir. Negatif yönde seyreden ilişki düzeyinde seçmenlerin empati düzeylerindeki bir birimlik artış siyasal katılım faaliyetlerinde ,662 birimlik azalışa sebep olmaktadır. Bu bulgudan hareketle empati düzeyi düşük bireylerin sosyal platformlarda daha aktif siyasal katılım davranışı sergilediği söylenebilir. Öte yandan katılımcıların bilişsel empati durumlarının politik söylem üzerinde %20,6 (H1a) düzeyinde etkili olduğu düşünülmektedir. Söz konusu ilişkinin negatif seyrettiği saptanmıştır. Seçmenlerin bilişsel empati düzeylerindeki bir birimlik artış, siyasal katılma davranışları üzerinde,-453 birimlik azalışa neden olmaktadır. Benzer bir şekilde bu sonuçtan hareketle de bilişsel empati düzeyi yüksek bireylerin sosyal platformlarda daha az politik söylemde bulunduğu ifade edilebilir. Nitekim bilişsel empati seviyesi yüksek bireylerin, karşıt görüşe sahip insanları göz önünde bulundurarak politik söylemde bulunmaktan çekindiği de düşünülebilir.

Ayrıca algısal empati de politik söylem alt boyutu üzerinde %0,20 (H1b) düzeyinde etkilidir. Bu ilişki de negatif yönde seyretmektedir. Katılımcıların algısal empati düzeylerindeki bir birimlik artış, politik söylem davranışları üzerinde -,140 birimlik azalışa neden olmaktadır. Araştırmanın son hipotezine konu olan duyuşsal empatinin de politik söylem üzerinde %12,7 düzeyinde etkili olduğu görülmüştür. Diğer sonuçlardaki gibi söz konusu ilişki negatif yönde seyretmektedir. Katılımcıların duyuşsal empati düzeylerindeki bir birimlik artış, politik söylem davranışları üzerinde,-356 birimlik azalışa neden olduğu saptanmıştır. Etki analizlerine yönelik sonuçlar sosyal medya kullanıcılarının empati düzeyi arttıkça daha az siyasal katılım davranışta bulunduğunu göstermektedir. Bu durum politikanın özülle de ilişkilendirilebilir. Nitekim öz olarak siyaset, farklı görüşlere sahip

bireylerin kendi fikir ve görüşlerini dile getirmesini esas almaktadır. Dolayısıyla empati seviyesi yüksek olan kişilerin, kendisinden farklı düşünen bireylerle empati kurarak herhangi bir gerilim ortamına fırsat vermemek adına sosyal platformlarda politik ifadelerde bulunmaktan çekindiği ifade edilebilir. Nitekim siyasal katılıma yönelik araçlar sosyal platformlarda görüş bildirmekten daha fazlasını kapsamaktadır. Bu kişiler kendi ideolojik değerleri doğrultusunda farklı kanallar aracılığıyla siyasal katılım faaliyetlerinde bulunuyor olabilir.

Tukey testi sonucu ulaşılan bulgulara göre ise seçmenlerin yaşı arttıkça sosyal medyada siyasal katılım düzeyleri (Tablo 1) düşmektedir. Ayrıca katılımcıların çevrimiçi olma durumları arttıkça da politik söylemde bulunma düzeylerinin (Tablo 2) arttığı saptanmıştır. Nitekim literatüre baktığımızda bu sonuçların Sezgin ve Güler'in (2019a) yapmış oldukları benlik saygısı ve e-katılım araştırması ve Balcı ve Sarıtaş'ın (2015) yapmış oldukları Facebook ve siyasal katılım (529) çalışmalarıyla paralellik gösterdiği görülmektedir. Ancak Görgülü (2018)'nün yapmış olduğu gençlerin siyasal katılım sürecinde sosyal medyanın rolü adlı araştırma sonuçlarını ise kısmen desteklememektedir. Görgülü (2018, s. 94)'nün yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarına göre gençlerin %48'nin yalnız oy verme eyleminde bulunarak siyasal katılım gerçekleştirdikleri, %25,4'lük bir kısmının ise siyaset ile hiç ilgilenmedikleri sonucuna varılmıştır. Bu çalışmada ise gençlerin siyasal katılım düzeyleri daha alt yaş gruplarında daha yoğundur. Görgülü (2018) ise sosyal mecralarda siyasal söylemlerde bulunan bireylerin desteklediği siyasal partileri takip ettikleri ve sosyal mecralardaki politik söylemlerini, siyasal katılım davranışlarını aile, üye olduğu parti ve benimsedikleri ideolojilerinin etkili olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuç negatif yönde anlamlı ilişki arz eden H1, H1a, H1b, H1c hipotezlerini kısmen desteklemektedir. Dolayısıyla bireylerin empati düzeyleri arttıkça sosyal medyada siyasal katılım düzeyleri azalmaktadır.

Öte yandan Güler ve Sezgin'in (2019a, s. 15) yapmış olduğu çalışmada katılımcıların benlik saygıları ile siyasal tartışma ve siyasal ifade alt değişkenleri arasında negatif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Dolayısıyla Güler ve Sezgin'e göre kendine yönelik özgüveni yüksek bireyler sosyal medyada daha az siyasal katılım davranışında bulunmaktadır. Yazarlar bu durumu örneklemin yüksek eğitim seviyesine sahip akademisyenlerden oluşmasına bağlamaktadır. Öte yandan bu araştırma kapsamında ise empati seviyesi yüksek bireylerin de siyasal katılım açısından pasif davranışlar sergilediği tespit edilmiştir. Üstelik katılımcıların yaş ve eğitim seviyesi çeşitlilik arz etmektedir. Bu kapsamda sosyal medyada yalnızca benlik saygısı yüksek bireylerin değil empati seviyesi yüksek bireylerin de daha az politik katılım davranışı sergilediği düşünülmektedir.

Sonuç olarak empati seviyesi düşük bireylerin sosyal mecralarda daha aktif politik söylemlerde bulunduğu görülmektedir. Bu duruma neden olarak; radikal ideolojik etmenler, siyasal tutum ve söylemler (Görgülü, 2018, s. 94-95) gerekçe gösterilebilir. Nitekim Erdoğan'ın yaptığı çalışmada (2015, s. 55), katılımcıların çoğunun siyaseti çoğunlukla "kirli" bir şey olarak ifade ettiği göze çarpmaktadır. Dolayısıyla empati seviyesi yüksek naif seçmenlerin kendi ideolojik görüşlerini sosyal medyada görünür kılmaktan çekindiği söylenebilir. Erdoğan bu sonucu siyasette yabancılaşma ve "kinizm" olarak tanımlamaktadır. Öte yandan Karaçor (2009, s. 130) da sosyal mecralarda, toplumdaki farklı görüş ve fikirlere sahip bireylerin bir araya geldiğini, ayrıca sosyal araçların ideolojik görüşleri saydamlaştırdığını dile getirmektedir. Bu durum da farklı etnik yapılar ve kültürlere sahip kitlelerin kaynaşmasına zemin oluşturmakta ve politikayla hiç ilgilenmeyenlerin bile ilgisini çekerek sosyal mecralarda politik katılımın artmasına dolayısıyla demokrasinin de gelişmesine yardımcı olabileceğini düşünmektedir. Fakat böyle bir şeyin oluşması için de toplumdaki bireylerin empati düzeylerinin artması

(Stephan ve Finlay, 1999) ve politikaya yönelik oluşan yanlış ifadelerin (Erdoğan, 2015) kırılması gerekmektedir.

Son olarak da bu çalışma kapsamında empatinin sosyal medyada siyasal katılım davranışlarını negatif yönde anlamlı bir şekilde etkilediği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla bu araştırma farklı evren ve örneklem grupları üzerinde çalışılması önerilebilir.

Kaynakça

- Achim, A. M., Ouellet, R., Roy, M. A. and Jackson, P. L. (2011). Assessment of empathy in first-episode psychosis and meta-analytic comparison with previous studies in schizophrenia. *Psychiatry research*, 190(1), 3-8.
- Ançel, G. (2006). Developing empathy in nurses: An inservice training program. *Archives of Psychiatric Nursing*, 20(6), 249-257.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Adapazarı: Sakarya yayıncılık
- Balcı, Ş. ve Sarıtaş, H. (2015). Facebook ve siyasal katılım: 2014 yerel seçimleri araştırması. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 551-535.
- Bas-Sarmiento, P., Fernández-Gutiérrez, M., Baena-Baños, M., Correro-Bermejo, A., Soler-Martins, P. S. and de la Torre-Moyano, S. (2020). Empathy training in health sciences: A systematic review. *Nurse Education in Practice*, 44.
- Baykal, D. (1970). *Siyasal katılma- bir davranış incelemesi*. Ankara: AÜSBF Yayını
- Book, H. E. (1988). Empathy: Misconceptions and misuses in psychotherapy. *American Journal of Psychiatry*, 145(4), 420-424.
- Brems, C. (1988). Dimensionality of empathy and its correlates. *Scientific American*, 206, 139-148.
- Baron-Cohen, S. and Wheelwright, S. (2004). The empathy quotient: an investigation of adults with Asperger syndrome or high functioning autism, and normal sex differences. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 34(2), 163-175.
- Batar, Y. (2005). *Örgün eğitimde empatik yaklaşım*, S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Din Eğitimi Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- Chlopan, B., Mccain, M., Carbonell, J. and Hagen, R. (1985). Empathy: Review of available measures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 48(3), 635-653.
- Can, A. (2018). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çıldan, C., Ertemiz, M., Tumuçin, H. K., Küçük, E. and Albayrak, D. (2012). Sosyal medyanın politik katılım ve hareketlerdeki rolü. *Akademik Bilişim*, 3.
- Çukurçayır, M. A. (2002). *Siyasal katılma ve yerel demokrasi: Küreselleşme sürecinde yurttaş, yönetim, siyaset*. (2. Baskı). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Decety, J., Smith, K. E., Norman, G. J. and Halpern, J. (2014). A social neuroscience perspective on clinical empathy. *World Psychiatry*, 13(3), 233-237.
- Dündar, L. (2018). Yeni medya ve siyasal katılım: 15 temmuz örneği. *Gazi Akademik Bakış*, 11(22), 101-115.
- Dökmen, Ü. (2015). *Sanatta ve günlük yaşamda iletişim çatışmaları ve empati*. (53. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Emery, E. J. (1987). Empathy: Psychoanalytic and client centered. *American Psychologist*, 42(5), 513-515.
- Erdoğan, E. (2015). Siyasal psikoloji siyasal katılım hakkında ne öğretebilir? Gezi protestoları'na katılanlar üzerinden bir değerlendirme. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 3(1), 31-58.
- Ergin, D., Celasin, N., Akış, Ş., Altan, Ö., Bakırlıoğlu, Ö. ve Bozkurt, S. (2009). Dahili kliniklerde görev yapan hemşirelerin tükenme ve empatik beceri düzeyleri ve bunları etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(11), 49-64.
- Ersoy, E. ve Köşger, F. (2016). Empati: Tanımı ve önemi/empathy: Definition and its importance. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 38(2), 9-17.
- Ekinci, Ö. (2009). *Öğretmen adaylarını empatik ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Gini, G., Albiero, P., Benelli, B. and Altoè, G. (2007). Does empathy predict adolescents' bullying and defending behavior?. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*, 33(5), 467- 476.
- Goleman, D. (2006), *Duygusal zekâ*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Görgülü, B. (2018). *Gençlerin siyasal katılım sürecinde sosyal medyanın rolü*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Güler, Ş. (2020). Political participation and subjective well-being: Individuals' e-participation activities on twitter in terms of life satisfaction. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 354 - 372.
- Güler, Ş. ve Sezgin, M. (2019b). Twitter'da siyasal katılım ölçeği (TSKÖ). *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 517-530.
- Güler, Ş. ve Sezgin, M. (2019a). Benlik saygısı ve e-katılım ilişkisi: Twitter ekseninde akademisyenlere yönelik bir uygulama. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49, 413-438.
- Gülseren, S. (2001). Eşduyum (empati), tanımı ve kullanımı üzerine bir gözden geçirme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(2), 133-145.
- Güz, N. (2002). *Etkili iletişim terimleri*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Hojat, M., Gonnella, J. S., Nasca, T. J., Mangione, S., Vergare, M. and Magee, M. (2002). Physician empathy: definition, components, measurement, and relationship to gender and specialty. *American Journal of Psychiatry*, 159(9), 1563-1569.
- Heywood, A. (2006). *Siyaset*. (Çev. B. Ç. Özipek). B. Kalkan (Ed.). Ankara: Liberte Yayınevi.
- Ickes W., Marangoni, C. and Garcia, S. (1997). Empathic accuracy. W. J. Ickes (Ed.), *Studying empathic accuracy in a clinically relevant context*. (s. 282-310). The Guilford Press: USA, New York.
- Jolliffe, D. and Farrington, D. P. (2006). Examining the relationship between low empathy and bullying. *Aggressive Behavior*, 32(6), 540-550.
- Karabağ, Ş. G. (2003). *Öğretilebilir ve bilişsel bir beceri olarak tarihsel empati*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

- Karaçor, S. (2009). Yeni iletişim teknolojileri, siyasal katılım, demokrasi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 121-131.
- Knight, P. (1989). Empathy: Concept, confusion and consequences in a national curriculum. *Oxford Review of Education*, 15(1), 41-53.
- Kapani, M. (2007). *Politika bilimine giriş*. (19.Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Mehrabian, A. and Epstein, N. (1972). A measure of emotional empathy 1. *Journal of personality*, 40(4), 525-543.
- Kışlalı, A. T. (1991). *Siyasal sistemler siyasal çatışma ve uzlaşma*. Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (31. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Orhan, E. A. (2009). *Toplumsal, kültürel ve katılımsal boyutuyla siyasal davranışın sosyo-politik analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özbek, M. F. (2004). Toplumsal yaşamda empati. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 1, 1-16.
- Plutchik, R. (1990). Evolutionary bases of empathy, N. Eisenberg and J. Strayer (Ed.). *Empathy and its development*. (s. 38-46) USA: CUP Archive.
- Sezgin, M. ve Şimşek, İ. (2019). Bireyin sıkıntıya dayanması üzerine sosyal medyanın rolü. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 1259-1281.
- Shamay-Tsoory, S. G. and Aharon-Peretz, J. (2007). Dissociable prefrontal networks for cognitive and affective theory of mind: A lesion study. *Neuropsychologia*, 45(13), 3054-3067.
- Stephan, W. G. and Finlay, K. (1999). The role of empathy in improving intergroup relations. *Journal of Social Issues*, 55(4), 729-743.
- Strayer, J. and Eisenberg, N. (1987). *Empathy and its development*. Cambridge University Press.
- Uysal, B. (1984). Siyasal katılma ve katılma davranışı üzerinde ailenin etkisi. *TODAI Amme İdaresi Dergisi*, 4(2), 110-134.
- Wigand, F. and Dianna, L. (2010). *Twitter in government: Building relationships one tweet at a time*. 7th International Conference on Information Technology, IEEE Computer Society, 563-567.
- YSK. (2020). 31 Mart 2019 mahalli idareler genel seçimleri istatistikleri, seçmen ve sandık istatistikleri. <http://www.ysk.gov.tr/tr/istatistik/5644>, Erişim Tarihi: 10.05.2020.
- Yüksel, A. (2004). Empati eğitim programının ilköğretim öğrencilerinin empatik becerilerine etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 341-354.